

MATOUŠ

ČÍSLO 74

POUŤ 2011

Občasník farního společenství Fryšavy a Sněžného.

Drazí a milí poutníci,
vítáme vás všechny v našem kostele, který je zasvěcen ke cti sv. Matouše,
apoštola a evangelisty.

Jsou v podstatě dva druhy poutí, kdy putujeme na určité místo a kdy
pouť jakoby „přijde k nám“.

Každá pouť by měla mít účinek ten, že jsme posílení ve víře a že
zažíváme radost z toho, že patříme do společenství církve a že rozhodně
nejsme sami.

Za několik málo dní vstoupíme do měsíce Října a tak bych chtěl
připomenout, že právě Říjen, stejně jako Květen, je měsícem Panny
Marie. Říjen se často označuje jako měsíc růžence.

Bylo by dobré, abychom si tuto modlitbu zamilovali a ona se stala
součástí našeho života.

Z vlastní zkušenosti vím, že právě modlitba růžence je velikou
posilou pro všechny nemocné a to i pro ty, kteří se již nemohou soustředit
na jinou modlitbu. Právě modlitba růžence je provázela celý život a tento
pro ně „poklad“ je provází stále a je pro ně velikým pokladem.

Abyste se tato modlitba stala i naším „pokladem“, je třeba se jí modlit
nejlépe každý den a neříkat si, „to je jen pro staré“.

P. Jiří Janoušek, farář

SVATÝ MATOUŠ – POZDNE PovolANÝ

Celníkovi Matoušovi řekl kdysi Pán Ježíš v pravé chvíli: „Pojď a následuj mne!“ Sám Matouš totiž neměl dost síly a rozhodnosti nechat starého řemesla, starého života. Ostýchal se a bál.

Ale Pán Ježíš věděl, co se odehrává v jeho srdci a šel mu osobně na pomoc. Sám si ho vyhlédl, sám jej oslovil, sám jej povzbudil. A Matouš jde. Ze samé radosti nad tímto rozhřešením, osvobozením od špatné minulosti, opouští bez lítosti výnosné zaměstnání a jde za Ježíšem. Stává se jeho učedníkem, apoštolem. A právě tenhle pozdně povoláný nám zanechává vzácný dar – své životní dílo – své evangelium. Byl už starým mužem, když se dal do spisování. Doplnil Markovo evangelium o vlastní zážitky a zkušenosti, o své osobní svědectví. Jeho evangelium je životopis lidský – svědectví o Ježíšovi jako člověku. Víc píše o tom, co Pán Ježíš řekl, než o tom, co Pán Ježíš udělal. Nepíše v historickém sledu, ale spojuje Ježíšova slova podle obsahu ve veliké celky, v kázání.

A tak jako tenkrát šel za Ježíšem Matouš, tak máme i my dnes jít do kostela za Ježíšem, abychom ho slyšeli. Matouš tenkrát pochopil a šel. A co my?

L.Simajchl

MODLITBA JE „ODPALOVACÍ RAMPA“ DNE

Některé chvíle, chvíle modlitby, jsou věnovány přímo Bohu. Modlitba je zdánlivě ztracený čas, protože přísně vzato není k ničemu, není z ní žádný zisk. Modlitba, to je čas „promarněný“ pro Boha a jen pro něho. Ale modlitba má pro život zásadní význam. Pomáhá nám udržovat na naší životní cestě správný směr, obrací náš pohled k tomu, co je neviditelné, vede nás k Bohu. Jestliže tedy chceme dát veškerý svůj čas Bohu, začněme tím, že mu doopravdy věnujeme čas své každodenní modlitby.

MATKA TEREZA V KAŽDÉM VIDĚLA KRISTOVU TVÁŘ

Tahle něžná, vrásčitá tvář drobné ženy je jistě jedním z nejzářivějších světél v temnotě dneška. Své setkání s ní popisuje Billy Graham: „Když nás představili, sloužila právě umírajícímu a držela ho v náručí. Počkal jsem, dokud mu nepomohla přijmout smrt. Když zemřel, potichu se pomodlila, jemně ho uložila zpět na lůžko a obrátila se, aby mě přivítala.

Ten den jsme spolu mluvili až do soumraku. Svou lámanou živou angličtinou se mě zeptala, jestli chci slyšet něco o jejích zkušenostech s hladovými a umírajícími. Své povolání mi vysvětlila velice prostě. Matka Tereza se dívá za fyzické rysy každého muže, ženy i dítěte, a vidí, jak na ni skrze ně hledí Kristova tvář. V každém hladovějícím dítěti, které nakrmí, vidí Krista. Za každou nemocnou a vyděšenou ženou, o kterou pečuje, vidí Krista. Každý opuštěný a umírající člověk, kterého objímá a koléba ve svém náručí, je Ježíš. Když komukoli slouží, slouží svému Spasiteli a Pánu.“

J. Feehan

Z FRYŠAVY AŽ DO ŽAROŠIC

Dva autobusy poutníků z naší farnosti se v sobotu 10. září 2011 jely přesvědčit, že Zlatá sobota v Žarošicích je opravdu „zlatá“.

Počasí bylo snad ještě hezčí, než jsme si mohli vymodlit. Jako by i sluníčko slibovalo, že se máme opravdu na co těšit. Autobusy polykaly jeden kilometr za druhým, a tak cesta rychle ubíhala. Během cesty jsme se posilili nejen řízkem z domu, ale jako správní poutníci i modlitbou, mariánskou písní i průvodním slovem O.Jiřího.

První cíl naší cesty byl Velehrad.

Poutní kostel v Žarošicích

Tady jsme se stali svědky příprav na návštěvu Benedikta XVI. v roce 2013. Zvenčí i uvnitř panuje čilý stavební ruch. Na víkend našťastí utichá, takže i přes lešení a igelitové plachty zakrývající poklady baziliky mohly naše modlitby v klidu stoupat vzhůru. Snad nikdo z nás neminul sarkofág kardinála Špidlíka. Slova z mozaiky na zdi nás budou provázet ještě dlouho: „Všechno, co žijeme s láskou, přechází s Kristem do vzkříšení. Věčnost vytvářejí vztahy, které nekončí.“

Cestou k autobusu nešlo vynechat obchůdek se suvenýry a dárky. Nikdo neodolal, aby alespoň nějakou drobnost nekoupil. A pak už rychle k druhému cíli – do Žarošic.

Tam na nás čekalo něco, co jsme ještě nikdy neviděli. Nekončící had autobusů, ulice přeplněné poutníky, přehlídka nažehlených krojů rozmanitých barev a ozdob, nekonečná řada stánků se zbožnou i méně zbožnou nabídkou, ...Než jsme se vzpamatovali, byl čas soustředit se na poutní mši. Písně a modlitby k Žarošické Madoně směřovaly přímo do nebe. Biskupský vikář trnavského arcibiskupa P.Pavol nám v kázání připomněl, že je třeba být vnímaví a citliví k sobě navzájem. Průvod s osvětlenými a květy ozdobenými sochami Panny Marie, který následoval po mši, byl jedním slovem „dechberoucí“. Letos jich bylo téměř čtyřicet, nesli je krojovaní mládenci a družičky jednotlivých farností. Závěrečná adorace byla pro nás o to milejší, že ji provázela slova O. Josefa Pohanky. A tak jsme se v duchu vraceli o deset let nazpátek, kdy O.Josef působil na Fryšavě.

Poutní kostel v Žarošicích

Cestou domů jsme všichni přemýšleli o tom, jak každý z nás, naplní své okolí dobrem. Díky O. Jiřímu jsme si rozšířili obzory, zažili jsme pospolitost poutního společenství a posílili jsme se na další cestu ve stopách Panny Marie. Pán Bůh zaplat'!

H.H.

Venkovní areál

Průvod obcí

EVANGELIUM PODLE MATOUŠE

1. Spisovatel

Evangelium podle Matouše, se nachází na začátku Nového zákona, ačkoli vůbec není nejstarším evangeliem. Přesto byl jeho vliv na křesťanskou teologii a na bohoslužebný život od počátku významně větší než vliv Markova či Lukášova evangelia. Je napsáno v řečtině, podle sdělení biskupa Papiáše z Hierapole (kolem roku 130) apoštolem Matoušem, celníkem, který sestavil Ježíšova slova v hebrejštině.

O tomto údaji pochybuje dnes většina katolických a evangelických exegetů. Nejen dobrý řecký styl evangelia, ale také jeho zřejmá závislost na Markově evangeliu odporuje domněnce, že by se mohlo jednat pouze o překlad původně samostatného hebrejského díla. Mnohem pravděpodobnější je, že evangelium bylo napsáno neznámým židokřesťanem druhé generace. Jen tato domněnka může vysvětlit velkou důvěrnost s raně židovskou teologií, o které svědčí téměř každá stránka tohoto evangelia. Vzhledem k tomuto předpokladu nazýváme autora evangelia Matoušem.

2. Místo a doba napsání

Jako místo sepsání Matoušova evangelia by nejspíš připadala v úvahu Antiochie v Sýrii, třetí největší město Římské říše po Římě a Alexandrii. Nasvědčuje tomu více důvodů: „Křesťanská obec vznikla díky křesťansko-helenistickým uprchlíkům po pronásledování sv. Štěpána v Jeruzalémě, měla dobrý kontakt mateřskou obcí, ale přijímala brzy do svých řad i nežidy (Řeky) a stala se velkým misijním centrem. Také struktura obce pod vedením „proroků a učitelů“ odpovídá vnitřní povaze Matoušova evangelia. Vliv Pavlův a jeho teologie nelze rozeznat.

Protože se v dodatku k podoběnsství o svatební hostině poukazuje na zničení Jeruzaléma r. 70. po Kr., muselo Matoušovo evangelium vzniknout po roce 70. Obecně se klade vznik tohoto evangelia do období 80 – 100 po Kristu.

3. Adresáti

Matoušovo evangelium bylo sepsáno pro církevní obec, která se skládala zřejmě z velké části ze židokřesťanů: židovské zvyky nemusí být – na rozdíl od Markova evangelia vysvětlovány. Především jsou to však právě ústřední témata židovské teologie, která jsou středem tohoto evangelia, důraz na Tóru a na Boží království. V Matoušově evangeliu

vidíme také časté odvolávání se na historii židovského, vyvoleného národa.

4. Literární zvláštnost

Srovnáme-li Matoušovo evangelium s dříve vzniklým evangeliem Markovým, je nápadná kromě lepšího řeckého stylu především ta skutečnost, že Matoušovo evangelium obsahuje daleko více a v širším rozsahu Ježíšovy výroky.

Téměř nepopíratelná je skutečnost, že autor Matoušova evangelia již znal Markovo evangelium a bral je za základ pro své dílo. Jen tak lze vysvětlit, že v kapitolách 3-4; 12-28 je látka seřazena ve stejném pořadí jako v Markově evangeliu a že se často dokonce i slovosled shoduje téměř úplně. Poněvadž ale text Matoušova evangelia zřetelně prozrazuje pozdější stadium, muselo Markovo evangelium sloužit jako předloha autoru Matoušova evangelia. Opačný poměr nepřichází v úvahu.

Kromě Markova evangelia byly autorovi Matoušova evangelia k dispozici tzv. Logia (= sbírka Kristových výroků), která byla známa i autorovi Lukášova evangelia. A konečně měl autor tohoto evangelia k dispozici také ještě bohatý repertoár zvláštní ústní tradice, které vděčíme třeba za tzv. příběh z dětství, ale také další Ježíšova slova a podobenství, která Matouš se zálibou spojoval do větších kompozic.

5. Teologická zvláštnost

Pokusíme-li se krátce shrnout naléhavost Matoušova evangelia, nabízí se nám následující tvrzení:

V pozitivním vyrovnání s farizejským židovstvím koncem 1. století, které se týká dědictví Izraele, se má mluvit nově o Ježíšově poselství a o poslání Ježíše Krista.

Bylo více důvodů, které vedly Matouše k tomu, aby právě kvůli nim sepsal své evangelium:

a) Pro Matouše dospěly dějiny Izraele k svému cíli v Ježíši (1,1-17), protože tento Ježíš, narozený z Marie a nazývaný Kristus (1,16), nebyl jen prorokem na konci časů, kterého přislíbil Mojžíš (srov. 1,18-2,23), nýbrž byl především Boží Syn – Immanuel (srov. 1,20-23;27,54) – a zároveň dokonané vtělení pravého Izraele (4,1-11). Pozitivně vyjádřeno to znamenalo pro Matouše:

b) S Ježíšem se otevřela nové životní možnost nejprve pro Izrael (10,5;15,24) a potom pro všechny národy (28,19n) ve společenství s ním

(srov. 12,49n) plnit Boží vůli a jít dál než bylo dosud vyžadováno a než bylo zvykem (5,21-48), a tak uvádět do praxe Ježíšovo poselství: „Nebeské království je zde!“ (srov. 4,17).

c) Katastrofa, která postihla židovský národ v roce 70 po Kr., byla pro Matouše nepřehlédnutelným znamením, že každý, kdo zavrhne Ježíšovo poselství o nebeském království a také nepodmíněnou spásnou Boží vůli, která se v něm projevuje pro přítomnost (srov. 5,44n; 9,13;13,30 aj.), musí počítat s tím, že bude také Bohem zavržen (srov. 21,43; 22,7; 23,34-38).

Tato skutečnost měla pro Matouše tak bytostný význam, protože k „církvi Ježíše Krista“ došlo jen tím, že lidé v Izraeli byli přes všechen odpor ochotni následovat Ježíše na jeho cestě „větší spravedlnosti“ (srov. 16,13-23). Jen to opravňovalo jejich existenci mimo Izrael, případně po Izraeli (srov. 21,43: „Proto vám pravím, že vám Boží království bude odňato a bude dáno národu, který ponese jeho ovoce.“). Z tohoto důvodu se Matoušovi neomrzelo ukazovat své církevní obci, buď formou „Poučování učedníků“ (5-7;10; 18 aj), anebo formou Ježíšových rozhovorů se „znalci Písma a farizeji“, o kterých Matouš podává zprávu (9,1-17; 12,1-36; 23 aj.), co znamená, poučen Ježíšem (23,10; 28,20) dokonale plnit vůli Otce (5,48; 19,21). Neboť ani v životě těch, kteří již přijali pozvánku na „svatební hostinu“, ještě nebylo řečeno poslední slovo (srov. mimo 22,11-14 také 5,25n; 6,14n; 7,21-23 aj.).

d) Nebeské království není pro Matouše – na rozdíl od Marka – žádným tajemstvím, které může být jednotlivci jen „dáno“. Mnohem víc jsou pro něj srozumitelná „tajemství nebeského království“, pokud je jednotlivec ochoten vidět a slyšet (srov. Mt 13,10-17 na rozdíl od Mk 4,11n.21-23).

Zde spočívá vlastní důvod „poučného stylu“ evangelisty Matouše, jeho úsilí ozřejmit Ježíšovo poselství v souvislosti a na pozadí dějin Izraele (srov. mnohé citáty Písma). Kdo není slepý – o tom Matouš nepochybuje – , pozná, že Bůh v Ježíšově životě a působení „naplňoval“ svá dřívější slova, tj., splňoval je.

e) Matoušovi nejde o nějaké hlubší či vyšší nahlédnutí, o gnózi, ani o přiznání k Ježíši Kristu (srov. 7,21n), nýbrž o správné jednání (srov. 7,23-27; 25,31-46). Také v tom Matouš zachoval opět dědictví Izraele.

Převzato z: Malý Stuttgartský komentář – Nový Zákon 1 – Evangelium sv. Matouše, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří. 1996

PASTÝŘSKÝ LIST OTCE BISKUPA VOJTĚCHA K ROKU BIŘMOVÁNÍ 2012

Biřmování – svátost k naplnění křestní milosti

PŘÍPRAVA K OSLAVĚ 1150. VÝROČÍ PŘÍCHODU SVATÝCH CYRILA A METODĚJE NA MORAVU

Milé sestry, milí bratři,

nezdá se vám to také nespravedlivé? Dělníci, kteří na vinici dřeli celý den, sice dostali mzdu, na které byli předem domluveni, ale koho by nerozčílilo, že ti, kterým se nechtělo pracovat a nechali se najmout až na poslední hodinu, dostali od hospodáře víc, než si zasloužili?

Přestože na začátku evangelního úryvku (tedy radostné zvěsti pro nás) bylo jasně řečeno, že uslyšíme podobenství o nebeském království, a také dobře chápeme, kdo je ten hospodář, který najímá k práci, přesto z toho nemáme radost – spíše v nás zůstává pocit určité nespravedlnosti. Proč? Protože rozhodnutí hospodáře narušuje systém našeho vnímání poměru práce a odměny. Vždyť my sami se s naprostou samozřejmostí považujeme za dělníky první hodiny, kteří si zaslouží víc, než ti, kdo přišli později. Dobrota hospodáře k těm posledním nás provokuje, protože jsou to z našeho pohledu přinejmenším povaleči a o jejich případné odměně je zbytečné mluvit. V této souvislosti velmi dobře rozumíme proroku Jonášovi, který se rozhněval na Hospodina, že nezničil Ninive, rozumíme i staršímu bratru marnotratného syna, když právě jemu, představte si takovému lotrovi, otec vystrojil hostinu. Dalo by se říct, že dobrota Pána k těm nedokonalým a posledním popouzí proti němu ty, kteří se cítí být prvními. Přesně takový je postoj Jonáše, postoj bratra marnotratného syna i postoj farizeů všech dob. Dá se říct, že v duchovní oblasti je to špatné se všemi, kdo mají potřebu zdůrazňovat, co všechno vykonali, aby za svoji námahu obdrželi mzdu. Proto ani netouží být obdarováni Boží blízkostí. A tím se stávají dělníky poslední hodiny. Jiné vede tento evangelní úryvek k vděčnosti a díkům, že mohli pracovat na Pánově vinici a být mu celý den nablízku. Podobně, jako se z přítomnosti toho druhého těší zamilovaní...

A s tím souvisí i další část dnešní bohoslužby slova. – Jak jsme chápali slova žalmu, že Hospodin je milosrdný a milostivý, shovívavý a plný lásky, že je dobrotivý ke všem a má soucit se všemi svými tvory? Je to pro nás úžasná zpráva, která nás naplňuje radostí, nebo se nás vůbec netýká, protože právě já si přece jeho lásku zasloužím a mám na ni nárok?

A v jakém duchu jsme schopni vnímat prorocké slovo Izaiáše z prvního čtení, ve kterém je řečeno ústy Hospodina: „O kolik totiž převyšují nebesa zemi, o to se liší mé chování od vašeho, mé smýšlení od smýšlení vašeho.“ Vzbuzuje to u nás nepochopení a z toho vyplývající nezájem nebo dokonce strach z nevypočítatelného Boha? Nebo to vzbuzuje naši radostnou důvěru, ve které toužíme, aby náš život spolu s Ježíšem Kristem a v jeho Duchu opěvoval dobrotu našeho Boha a svědčil o ní? To vše záleží na Duchu, pod jehož vedením máme žít a objevovat Boží vůli.

Milé sestry, milí bratři,

texty dnešní bohoslužby se zabýváme proto, abychom si ukázali rozdíl mezi možnostmi jejich chápání a přijetí. Buď je bez ducha vyslechneme a s konstatováním, že už jsme to slyšeli mnohokrát, se vůbec nesetkáme s jejich poselstvím ani s tím, kdo nám je posílá. Nebo se Božím slovem cítíme obdarováni, povzbuzeni nebo varováni, protože jsme se otevřeli Duchu, který nás uvádí do veškeré pravdy. Jisté je, že pokud přijmeme Ducha – Ducha Svatého, který vedl Ježíše Krista a který jej spojoval s Otcem, otevřou se nám nové obzory nejen v pochopení Písma, ale především v nové moudrosti života.

Jestliže je letošní rok v rámci přípravy na blížící se cyrilometodějské výročí věnovaný svátosti křtu, chci vás už nyní získat pro přijetí svátosti biřmování, jíž bude v rámci přípravy na cyrilometodějské jubileum věnován rok 2012.

Obracím se především na vás, sestry a bratři, kteří jste tuto svátost z různých důvodů ještě nepřijali – buď pro vyšší věk, zdravotní problémy, nebo jste nenašli odvalu připravovat se spolu s vašimi dětmi, vnoučaty a pravnoučaty, nebo zkrátka nebyla příležitost. Na příčinách nyní nezáleží. V průběhu příštího roku, nejlépe kolem slavnosti Seslání Ducha Svatého, budete moci tuto svátost přijmout všichni, kteří se pro to svobodně rozhodnete. Překážkou by neměl být zdravotní stav, upoutání na lůžko ani cokoli vnějšího.

A vás, kněze brněnské diecéze, žádám, abyste ochotně vyšli vstříc všem, kteří oprávněně o udělení této svátosti požádají, a vytvořili jim třeba i individuální podmínky pro přípravu. Udílením této svátosti budete v konkrétních případech pověřeni vy, pro ostatní bude nabídnuto společné udílení v rámci děkanství, popřípadě v katedrále na Petrově. Bratři v kněžské službě, začněte se už nyní věnovat případným zájemcům, buďte s

nimi v kontaktu sami nebo prostřednictvím vašich spolupracovníků v pastoraci.

A nyní se znovu obracím na vás, kterých se toto pozvání týká: S radostí přijměte, co vám Kristus a jeho církve nabízí k životu a ke spáse. Jestliže jsme dnes slyšeli výzvu proroka: „Hleďte Hospodina, když je možné jej najít, vzývejte ho, když je blízko,“ platí to v plné míře i o svátosti biřmování, kterou by měl přijmout každý pokřtěný, který ji doposud nepřijal. Nepohrdejte darem, kterým vás chce obdarovat Bůh! Nebojte se přijmout svátost, která je označována jako svátost křesťanské dospělosti. V ní obdržíte – stejně jako dělníci poslední hodiny – víc, než si zasloužíte, a díky ní objevíte, že Pán vinice je neuvěřitelně štědrý.

Modlím se za vás a žehnám vám.

Váš biskup Vojtěch

O MODLITBĚ RŮŽENCE

V novějších mariánských zjeveních vždy znovu hrál svou roli růženec. Proč? Snad proto, abychom se s láskou modlili k Marii, a ne ke Kristu a k Otci? Naopak! Růženec je důležitý proto, abychom se dívali Mariiným pohledem na tajemství Ježíšova života. Naše oči jsou zamlžené a otupené. Musíme si jakoby nasadit "Mariiny brýle", abychom viděli přesně Mesiáše, kterého tělesně porodila a s nímž prožila a protrpěla veškerý jeho úděl až k ukřižování a k cestě k Božímu trůnu.

Podle H.U. von Balthasara, Maria, str.27,5, upraveno

Růženec je především modlitba rozjímavá, niterná. Je to modlitba kristologická, směřuje ke Kristu, který je ve středu růžence, a tedy i ve středu rozjímání. Podkladem růžence je uvažování o událostech z jeho života. Nejde tedy o jednotlivá slova zdrávasů, ale o události z života Ježíšova. Je k tomu ale potřeba šňůrky s růžencovými zrnky? A nejsou zde slova zbytečná? I psychologové rozeznávají různé druhy paměti. A růženec je modlitba pro ty, /či pro ty chvíle/ které by "rušilo" absolutní ticho. Slova zdrávasu se stávají jakýmsi řečištěm, kterým plyne proud myšlenek, stávají se pomůckou k lepšímu soustředění... Jsou jako břeh, na který naše prchavé myšlenky narážejí a vracejí se zpět do řečiště. Šňůra růžence a její zrnka jsou k tomu, aby nás vedly.... Jde o to, aby nám byl růženec pomůckou k soustředění, o nic jiného nejde!

Naše víra, str. 233-234

RŮŽENCOVÁ TAJEMSTVÍ

Tajemství radostného růžence:

- 1. kterého jsi z Ducha svatého počala,**
- 2. s kterým jsi Alžbětu navštívila,**
- 3. kterého jsi v Betlémě porodila,**
- 4. kterého jsi v chrámě obětovala,**
- 5. kterého jsi v chrámě našla.**

Tajemství bolestného růžence:

- 1. který se pro nás krví potil,**
- 2. který byl pro nás bičován,**
- 3. který byl pro nás trním korunován,**
- 4. který pro nás nesl těžký kříž,**
- 5. který byl pro nás ukřižován.**

Tajemství slavného růžence:

- 1. který z mrtvých vstal,**
- 2. který na nebe vstoupil,**
- 3. který Ducha svatého seslal,**
- 4. který tě, Panno, do nebe vzal,**
- 5. který tě v nebi korunoval.**

Tajemství růžence světla:

- 1. který byl pokřtěn v Jordánu,**
- 2. který zjevil v Káně svou božskou moc,**
- 3. který hlásal Boží království a vyzýval k pokání,**
- 4. který na hoře proměnění zjevil svou slávu,**
- 5. který ustanovil Eucharistii.**

Matouš: farní občasník, pro vnitřní potřebu vydává farnost Fryšava
kontakt@farnostfryšava.cz

www.farnostfryšava.cz
www.farnostsnezne.cz